

ΕΝΟΤΗΤΑ Α΄

1. $\alpha = \Sigma$, $\beta = \Lambda$, $\gamma = \Sigma$, $\delta = \Lambda$, $\epsilon = \Lambda$

2. Ο Α. Τερζάκης στο δοκίμιό του επιχειρεί να επισημάνει τον κίνδυνο που διατρέχει η δημοκρατική ιδέα και να καταγράψει τα αίτια που προκαλούν τον κίνδυνο αυτό. Σύμφωνα, λοιπόν, με το συγγραφέα τα αίτια διακρίνονται σε εσωτερικά και εξωτερικά. Όσοι υπονομεύουν τη δημοκρατία, το καταφέρνουν εκμεταλλευόμενοι την άγνοια του κοινού, κρύβοντας με ύπουλο τρόπο έννοιες και καταστάσεις. Αλλά και διάφοροι ιστορικοί-κοινωνικοί παράγοντες με την παρεμβολή τους ακυρώνουν τη δημοκρατική λειτουργία.

Από την άλλη πλευρά, ένα μερίδιο ευθύνης για την κρίση της δημοκρατίας βαραίνει και τους ίδιους τους πολίτες καθώς, σύμφωνα με το συγγραφέα, συχνά διαπιστώνει κανείς μια "ανεπάρκεια οργανική μέσα στα άτομα - φορείς της ιδέας". Αυτή η "ανεπάρκεια" δεν είναι τίποτα άλλο από την υπολειπόμενη ωριμότητα των λαών να στηρίζουν το δημοκρατικό πολίτευμα, το οποίο προϋποθέτει υψηλό δείκτη πολιτισμού και παιδείας. Έτσι, ο ίδιος ο λαός απεμπολεί τα δημοκρατικά δικαιώματα και τις ελευθερίες του, δε σέβεται τους συνανθρώπους του και γενικότερα δεν έχει μάθει, να συμπεριφέρεται με γνώμονα την κοινωνική αγωγή που αποτελεί κατάκτηση μιας ανθρωπιστικής παιδείας.

ΕΝΟΤΗΤΑ Β΄

1.α.

απατηλές = ψεύτικες

κλονίσει = κλυδωνίσει

προσηλώνεται = αφοσιώνεται

συμπληρωθεί = ολοκληρωθεί

αθυμία = ακεφιά

1.β.

απόληξη \neq αφετηρία

ξεκάθαρες \neq δυσδιάκριτες

άξιος \neq ανάξιος

κάμψη \neq ακμή

αμεριμνησία \neq ενδιαφέρον

2.α.

Η συλλογιστική πορεία του Τερζάκη είναι παραγωγική. Ξεκινά με τη διατύπωση της θέσης του (γενικό) η οποία αντιστοιχεί σε μια γενική τοποθέτηση και καταλήγει σε πιο συγκεκριμένες τοποθετήσεις (ειδικό) οι οποίες αφορούν σε ειδικότερες απόψεις του σχετικά με το ζητούμενο, την κρίση της δημοκρατίας.

2.β.

3η παράγραφος: Τα αίτια της κρίσης της δημοκρατικής ιδέας.

5η παράγραφος: Πότε ένα λαός είναι άξιος της δημοκρατίας.

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ΄

1.

Ο συγγραφέας προβληματίζεται για τη δημοκρατία και τις δυσχέρειες στην επικράτηση της, αφού πολλοί παράγοντες την αντιμάχονται. Η επιλογή της από το λαό δεν είναι πάντα μια ευδιάκριτη διαδικασία, καθώς πολλοί βεβηλωτές της τον οδηγούν παραπλανητικά μακριά της, συντηρώντας την άγνοια του. Ωστόσο, η δημοκρατία προϋποθέτει υψηλή πολιτισμική βαθμίδα, ως υπόστρωμα, και εσωτερική πειθαρχία των πολιτών. Εσωτερικοί και εξωτερικοί παράγοντες συχνά την υπονομεύουν αλλά οι εσωτερικοί είναι οι πιο απογοητευτικοί, με κυριότερο εκείνο της ανωριμότητας των λαών που συχνά απεμπολούν οι ίδιοι τα δικαιώματά τους, επιζητώντας ολοκληρωτικά καθεστώτα. Όμως, δημοκρατία σημαίνει παιδεία, αλληλοσεβασμός και κοινωνική αγωγή, στοιχεία για τα οποία πρέπει να παλέψει ένας λαός προκειμένου να την αξιωθεί.

2.

Ενδεικτική ανάπτυξη

Τίτλος: Η δημοκρατική συνείδηση ενισχύει την προσφορά του δημοκρατικού πολιτεύματος

Ιδέα προλόγου:

Οι άνθρωποι αναζητώντας τον ιδανικότερο τρόπο συμβίωσης κατέληξαν στο πολίτευμα της δημοκρατίας, επειδή προστατεύει τα αναφαίρετα δικαιώματα του ανθρώπου και του επιτρέπει ν' αναπτύξει ολόπλευρα την προσωπικότητά του. Κρίνεται λοιπόν απαραίτητο να μελετηθεί διεξοδικότερα η προσφορά του δημοκρατικού πολιτεύματος τόσο στο άτομο και στην κοινωνία. Ωστόσο, όμως, θα πρέπει να γίνει και μία βαθύτερη διερεύνηση του τρόπου διαμόρφωσης πολιτών με δημοκρατική συνείδηση, ώστε και αυτοί με τη σειρά τους να γίνουν φορείς της δημοκρατικής ιδέας.

Προσφορά δημοκρατικού πολιτεύματος

- 1) Αυξάνεται η αποτελεσματικότητα των πολιτικών ενεργειών, αφού συντονίζεται η ατομική προσπάθεια και -μέσω της συνεργασίας- πολλαπλασιάζεται η εμβέλεια της.
- 2) Λαμβάνεται υπόψη η βούληση της πλειοψηφίας και τα αιτήματα της ελευθερίας και της δικαιοσύνης.
- 3) Εξασφαλίζει ήρεμη ζωή, ωθεί στην πρόοδο και στην ευημερία, παγιώνει την ειρήνη.
- 4) Σέβεται τα ατομικά δικαιώματα και τις βασικές ελευθερίες, με αποτέλεσμα να αναβαθμίζεται η ανθρώπινη αξία.

- 5) Επιτρέπει στον άνθρωπο να καλλιεργεί τον εαυτό του, να διαμορφώνει αβίαστα την προσωπικότητα του και να ανάγεται σε υποδειγματικό ελεύθερο πολίτη.
- 6) Προάγει την οικονομία, το εμπόριο, ενώ παράλληλα συντελεί στην πνευματική και ηθική πρόοδο.
- 7) Διασφαλίζει την κοινωνική ισορροπία, τη γαλήνη και παρέχει το αίσθημα της ασφάλειας.

Τρόποι διαμόρφωσης δημοκρατικής συνείδησης

- 1) Η δημοκρατία δεν είναι μόνο πολιτικό σύστημα, αλλά και τρόπος ζωής.
- 2) Ο κοινωνικός - πολιτικός προβληματισμός προϋποθέτει σωστή ενημέρωση και διάλογο.
- 3) Η ελεύθερη έκφραση και η ανταλλαγή απόψεων αποτελούν τις βάσεις της δημοκρατίας.
- 4) Χρειάζεται η δημιουργία στέρεας και πολυδιάστατης πολιτικής – πολιτιστικής κουλτούρας.
- 5) Καθοριστικός αποβαίνει ο ρόλος του σχολείου, που χρειάζεται να παρέχει πολλαπλές ευκαιρίες, πολύπλευρη γνώση και να προωθεί το διάλογο, την έρευνα, την κριτική.
- 6) Να γαλουχηθεί μέσα από την οικογένεια αλλά και το σχολείο με αξίες, ιδανικά, εκτίμηση, σεβασμό και πίστη στο συνάνθρωπο με λίγα λόγια να γίνει αποδέκτης ανθρωπιστικής παιδείας.
- 7) Αναγκαία θεωρείται η επανένταξη του πολίτη και των πολιτικών δυνάμεων στις πολιτικές διαδικασίες.

Ιδέα επιλόγου:

Αποτελεί κοινό τόπο ότι το δημοκρατικό πολίτευμα διασφαλίζει τα δικαιώματα των πολιτών, παρέχει ισότητα ευκαιριών και κατοχυρώνει τις ελευθερίες του ατόμου. Ωστόσο, όμως, και οι πολίτες με τη σειρά τους θα πρέπει να ακολουθήσουν ένα δημοκρατικό ιδεολογικό προσανατολισμό, ώστε να καταστούν άξιοι αυτού του κορυφαίου πολιτικού συστήματος.